

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษา ศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษาปีการศึกษา 2553 (ปีการศึกษา 2552 – 2553) ทั้งหมด 5 วิทยาลัยครู จำนวน 300 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และใช้ ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน โดยจำแนกตามสถาบันการศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจำแนกตาม

สถาบันการศึกษา คือ วิทยาลัยครู หลวงพระบาง วิทยาลัยครู กังไช วิทยาลัยครู บ้านเกิน วิทยาลัยครู สะหวันนะเขต และวิทยาลัยครู ปากเซ

สถาบันการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หลวงพระบาง	60	34
กังไช	60	33
บ้านเกิน	60	34
สะหวันนะเขต	60	34
ปากเซ	60	34
รวม	300	169

จากตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารในวิทยาลัยครูสังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยถามเกี่ยวกับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถาบันการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามแนวคิดของแคทซ์ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด ส่วนแบบสัมภาษณ์ได้สัมภาษณ์ตามเนื้อหาที่เกี่ยวกับศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามแนวคิดของแคทซ์ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน ตามทฤษฎีของ แคทซ์ (Katz, 1955, pp. 33 – 42) ได้แก่ศักยภาพด้านเทคนิควิธี ศักยภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ และศักยภาพด้านความคิดรวบยอดเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามในตอนที่ 2

2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียงสร้างเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามทฤษฎีของ แคทซ์ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด

3. สร้างแบบสอบถามจำนวน 61 ข้อ โดยนำเอาแบบสอบถามของ กุลทิwa สุวรรณธาดา (2545, หน้า 94 - 98) และแบบสอบถามของ สมสมัย ผลรักษ์ (2550, หน้า 91 - 96) และแบบสัมภาษณ์จำนวน 12 ข้อ ตามทฤษฎีของ แคทซ์ จำแนกเป็น 3 ด้านคือ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการผู้ควบคุมการวิจัยเพื่อตรวจสอบสำนวนภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการแก้ไขซึ่งเห็นชอบจากประธานกรรมการควบคุมการวิจัยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตั้งรายนามต่อไปนี้

4.1. ดร. ผลาดร สุวรรณโพธิ์	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.2 รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร์ตัน เรืองชัย	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.5 ดร. เหนียว ศีลาวงศ์	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

ตรวจสอบสำนวนภาษา ความถูกต้องความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทนดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หาค่า IOC = .66 ขึ้นไปแสดงว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือผู้บริหารในวิทยาลัยครูสังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) ใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผลของการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก พบว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ระหว่าง .85 - .94

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าอัลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204) ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ซึ่งสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

7. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ส่งถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยครูสังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามไปที่วิทยาลัยครูในแต่ละแห่ง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแต่ละแห่งรวมทั้งสิ้นเป็น 5 แห่ง ซึ่งได้สัมภาษณ์ ท่านนางสมจิต เจริญผล รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยครูหลวงพระบาง ท่านเมก ดาราวงค์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิทยาลัยครูคงใจ ท่านอุดร เทพวงศ์ษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูบ้านเกิน ท่านบุญเหลืออม วอธสาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยครูสะหวันนะเขต และท่านคำเพ็ญ เมกจร ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูปากเซ และไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ครบจำนวน 169 ชุดเท่ากับ 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ที่รวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 169 คนและผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 5 คน
2. นำผลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ไม่ได้ให้คะแนน
3. นำข้อมูลไปประมวลผลตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window
4. เสนอผลการให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดให้ ซึ่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ
5. แบบสอบถาม ใช้วิธีการสรุปและการลดทอนข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ (Best & Kahn, 1993, p. 95)

5 หมายถึง	มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับดีมากที่สุด
4 หมายถึง	มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน กำหนดเกณฑ์วัดระดับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารงานอยู่ในระดับใดโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเทียบตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 22 – 25) ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อหาระดับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. ทดสอบความแตกต่างระดับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งตามวิทยาลัยครู โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบ LSD
3. ทดสอบความแตกต่างระดับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. ทดสอบความแตกต่างระดับศักยภาพพื้นฐานทางการบริหารที่จำเป็นของผู้บริหารวิทยาลัยครู สังกัดกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)